

Aan de leden van Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum ingekomen vragen : 10 juli 2024

Datum GS-besluit : 03 september 2024

Vragen nr. 62

Vragen van **de heer J.P. Hollebeek** en **mevrouw drs. I.M. Haas MA** (Partij voor de Dieren) over De klimaatimpact van melkvee
De voorzitter van Provinciale Staten van Noord-Holland deelt u overeenkomstig het bepaalde in artikel 45 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten mede, dat op 10 juli 2024 door de leden van Provinciale Staten, **de heer J.P. Hollebeek** en **mevrouw drs. I.M. Haas MA** (Partij voor de Dieren), de volgende vragen bij Gedeputeerde Staten zijn ingekomen.

INLEIDING VRAGEN

De uitzending van Human 'Kaas zonder koe' op woensdagavond 3 juli '24 ging over de klimaatimpact van kaas.^{1 2} Van alle melk van de 1,6 miljoen Nederlandse koeien, wordt 60 procent gebruikt voor het maken van kaas. Hiervan is circa 80 procent bestemd voor de export³. Bij het produceren van 1 kilo kaas komt 8,5 kilo CO₂-eq vrij (bron: WUR, CBS⁴), dit zorgt jaarlijks voor 8 miljoen ton CO₂-eq. Daarmee is de totale uitstoot van de Nederlandse kaasproductie per jaar bijna net zoveel als de uitstoot van Tata Steel in 2023 (8,5 miljoen ton CO₂-eq) en die staat bovenaan in het lijstje van grootste CO₂-uitstoters van Nederland.

Koeien stoten flink wat broeikasgassen uit. Koeien produceren het broeikasgas methaan door hun verteringsproces ('boeren en scheten'). Hoe meer melk de koe produceert hoe meer methaan er vrij komt. Daarnaast komt ook methaan vrij uit de mest. De impact van methaan op de opwarming van de aarde is 34 keer zo sterk als die van CO₂⁵. Een vermindering van het aantal koeien zou dus enorm helpen om klimaatverandering tegen te gaan.

In Noord-Holland werden vorig jaar 87.514 melkkoeien gehouden.⁶ Deze koeien veroorzaken een uitstoot van 0,44 miljoen ton CO₂-eq, veroorzaakt voor alleen nog maar de kaasproductie.⁷ In de concept-Noord-Hollandse Klimaataanpak⁸ van de provincie is geen aandacht voor de klimaatimpact van landbouwdieren.

¹ [Wat houdt ons tegen? | NPO Start](#)

² ['CO₂-uitstoot kaasproductie bijna net zo groot als uitstoot Tata Steel' - Duurzaam Ondernemen \(duurzaam-ondernemen.nl\)](#)

³ [Hoeveel kaas produceren we? - Nederland in cijfers 2022 | CBS](#) (productie kaas van koemelk in 2021: 947 miljoen kg) en [Export kaas blijft groeien, recordhoogte uitvoerwaarde door hoge prijzen - Zuivelzicht](#) (2021: 831 miljoen kg export)

⁴ [Hoeveel kaas produceren we? - Nederland in cijfers 2022 | CBS](#)

⁵ [Methaan - WUR](#)

⁶ <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/80780ned/table?dl=A8F24>

⁷ 1,6 mln koeien veroorzaken 8 mln ton CO₂-eq. Alleen al voor de kaasproductie. Het aantal van 87.514 Noord-Hollandse koeien produceert daarmee 437.570 ton CO₂-eq. Is 0,44 mln ton CO₂-eq.

⁸ [Agenda NoordHolland - Commissie Leefomgeving donderdag 30 mei 2024 19:15 - 22:30 - iBabs Publieksporaal \(bestuurlijkeinformatie.nl\)](#), agendapunt 8a

Ook andere herkauwers, zoals schapen en geiten, produceren methaan.⁹ Daarnaast komt er methaan vrij uit varkensmest.¹⁰ Deze wordt op meerdere plekken in de provincie uitgereden op grasland. Boeren uit bijv. Noord-Brabant willen graag van deze drijfmest af. Methaan zorgt voor ongeveer 20 procent van het broeikas effect. Van de methaanemissie in Nederland komt twee derde uit de veehouderij. Dat betekent dat de veehouderij in Nederland alleen al vanuit het broeikasgas methaan verantwoordelijk is voor 13 procent van het broeikas effect. Vanuit het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) geldt voor de landbouw (veehouderij en mestaanwending in de akkerbouw) een landelijke emissiereductieopgave van 5 megaton CO₂ -equivalenten in 2030. De methaanemissie-reductie is hier onderdeel van. Om te voldoen aan de Global Methane Pledge dient in de veehouderij en akkerbouw een methaanemissiereductie van minimaal 3,82 megaton CO₂ -equivalenten te worden gerealiseerd in 2030.¹¹

VRAGEN INCLUSIEF BEANTWOORDING GEDEPUTEERDE STATEN

Vraag 1:

Erkent GS de klimaatimpact van melkkoeien zoals geschetst in de uitzending van Human?

Antwoord 1:

De uitzending gebruikt voorbeelden van de intensieve veehouderij. In gebieden met deze type bedrijven klopt het geschetste beeld wel. In Noord-Holland zijn echter nauwelijks intensieve bedrijven aanwezig. De rol van koeien en de zuivelindustrie in de klimaatopgave is dus genuanceerder dan het door de rapportage geschetste beeld (zie ook antwoord 2). Noord-Holland heeft juist een van de meest extensieve veehouderijsectoren vergeleken met andere provincies en een lage veebezetting met veel weidegang. Er zijn wel verschillende maatregelen die perspectief bieden voor bedrijven om methaanuitstoot per koe te verlagen. Wij zien hier veel animo voor binnen de sector. Overigens is het klimaatbeleid van de provincie gebaseerd op de emissiefactoren van de WUR.¹²

Vraag 2:

Op welke percentage komt GS uit als het gaat om aandeel van broeikasgas methaan verantwoordelijk voor het broeikas effect door de Noord-Hollandse koeien, schapen en geiten?

Antwoord 2:

Op dit moment wordt er gewerkt aan een databestand waarin alle emissiegegevens kunnen worden gemonitord. Tot die tijd kunnen er via het Energy Transition Model (ETM) schattingen worden gemaakt¹³ Het ETM is een rekenmodel waarmee op basis van verschillende datasets prognoses worden gemaakt, waaronder Klimaatmonitor¹⁴ en Emissieregistratie¹⁵. Volgens het ETM was het broeikasgaseffect van de Noord-Hollandse veehouderij in 2019 0,461 Mton CO₂-eq (enterische fermentatie veroorzaakt vooral methaan). Dit is ongeveer 43 procent van de emissies die door de sector landbouwsector werden veroorzaakt (zonder de glastuinbouw), en ongeveer 1,5 procent van de alle broeikasgasemissies die dit jaar in Noord-Holland werden uitgestoten (totaal 2019: 31,4 Mton CO₂-eq).

Vraag 3:

- Wat is de opgave voor Noord-Holland in de landelijke methaanemissiereductie van 3,82 megaton CO₂-eq in 2030?
- Waar in het PPLG is deze opgave als zodanig – dus als methaanreductie – opgenomen in het PPLG?

⁹ [Methaan - WUR](#)

¹⁰ [Partij voor de Dieren | Vragen over vier ontwerp-beheerplannen Natura 2000-gebied in Laag Holland](#)

¹¹ Zie blz. 40 Startversie PPLG

¹² [WUR \(2023\): Methaanemissies in de melkveehouderij in verleden en toekomst](#),

¹³ [Landbouw - Broeikasgassen - Energietransitiemodel \(energytransitionmodel.com\)](#)

¹⁴ [DASHBOARD - Nationale cijfers - Nederland \(databank.nl\)](#)

¹⁵ [Alle emissiegegevens op één plek | Emissieregistratie](#)

- c. Welke maatregelen neemt de provincie om deze methaanreductie te halen?
- d. Hoever zijn we al in deze reductie?

Antwoord 3 a, b, c, d:

De provincies hebben voor het broeikasgas methaan geen specifieke reductiedoelstellingen maar alleen voor broeikasgassen in het algemeen (uitgedrukt in CO₂-eq.). In ons Provinciaal Programma Landelijk Gebied (PPLG) wordt dan ook geen beleid specifiek voor methaan opgenomen. Echter, wij werken samen met de sector aan de ontwikkeling en borging van maatregelen en technieken die de methaan-emissies van de veehouderij aanzienlijk gaan reduceren, denk aan het Field Lab Groene Hart. Er wordt niet apart gemonitord wat de ontwikkeling is van methaanemissies die voortkomen uit de Noord-Hollandse veehouderij.

Vraag 4:

Gaat GS in de 80%-versie van de 'Noord-Hollandse Klimaataanpak' (najaar 2024) een scenario of maatregel opnemen van een vermindering van het aantal melkkoeien, schapen en geiten in Noord-Holland?

Antwoord 4:

De Noord-Hollandse Klimaataanpak biedt een overkoepelende werkwijze en coördinerende aanpak om de uitstoot van broeikasgassen verder te verminderen. In navolging van het Rijk richt het provinciale klimaatbeleid zich op de transitiepaden, waaronder landbouw en landgebruik. De huidige versie van de Klimaataanpak bevat geen nieuw beleid voor de transitiepaden, maar beschrijft de huidige inzet en een aantal voorliggende strategische keuzes om mogelijke reductiemaatregelen in beeld te brengen. Na het vaststellen van deze aanpak, landen de (toekomstige) maatregelen in de uitvoeringsagenda's gerelateerd aan de verschillende transitiepaden.